

Előfizetési ár:

Egész évre	---	4 K.
Fél évre	---	2 K.
Negyed évre	---	1 K.
Egyes szám	---	20 l.

AZ ERDŐ

Hirdetések

egy hasábos garmondszedés milliméter soronként 10 fillérrel, táblázatos és garmond betűnél kisebb betűfaj szedés másfélszerezes egységárral számíttatik. — Az egész oldal négy hasáb széles.

Előfizetőknek az álláskezeslet és kínálat rovata rövid közlésekre díjtalanul áll rendelkezésre.

Szerkeszti:

BALOGH ERNŐ
m. kir. erdőtanácsos.

Erdészeti és vadászati szaklap kisebb erdők birtokosai és kezelői, erdészeti altisztek, erdőőrök és vadőrök részére.

TULAJDONOS ES KIADÓ AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET.

Az előfizetési ár «Az Erdő» kiadóhivatala címén Budapest, V., Alkotmány-utca 6. szám alá küldendő. Ide intézendők a lap szétküldésére vonatkozó reklamációk is.

A lap szellemi részére vonatkozó levelezés (kéziratok stb.) «Az Erdő» szerkesztőségéhez, Budapest, V., Zoltán-utca 16. sz. intézendők. Kéziratok vissza nem adatnak.

«Az Erdő» munkatársai megfelelő írói tiszteletdíjban részesülnek, a melyet a szerkesztőség évnegyedenként utalványoz. A lap után netalán származó tiszta jövedelem teljes összegében az Orsz. Erdészeti Egyesület által kezelt oly alap javára fordítatik, a mely — később meghatározandó módon — e lapra előfizető erdészeti altisztek, erdő- és vadőrök javára fog szolgálni.

TARTALOM.

- Új barázdakészítő eszköz. (Dávid Iván.)
A patronkészítés és egyebek. (Gothard Sándor.)
Gazdasági tanácsadó: A pulyka tenyésztéséről. (Gy. K.) — Ró-kák levéltetvei ellen.
Különfélék: A közönséges (szelid) gesztenye. — Az erdő és a földcsuszamlások.
Változások az erdészeti szolgálat köréből.
Előfizetési díjak nyugtázása.
Szerkesztői üzenetek.
Tárcza. Nyári emlék. (Bársony István.)

Új barázdakészítő eszköz.

Írta: Dávid Iván.

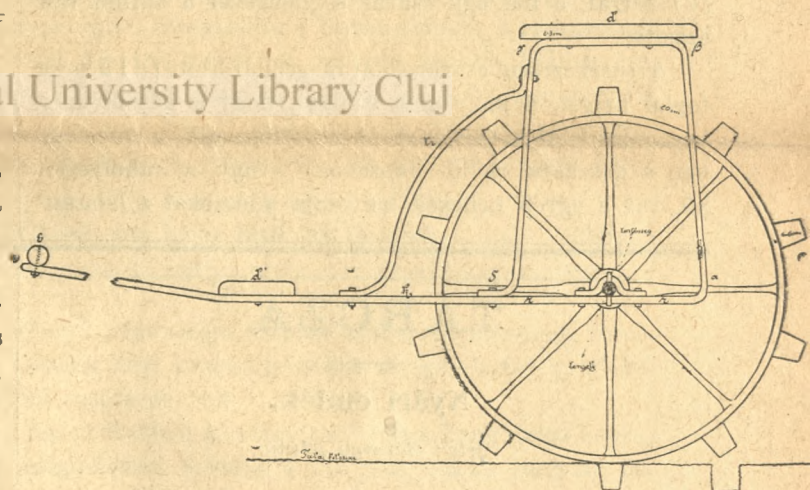
Olyan eszköznek a leírását kívánom bemutatni, a mely az erdőművelés egyik legfontosabb részének, a csemetenevelésnek gyakorlati előmozdítását célozza. Barázdakészítő vagy vetőárkot nyomó eszköznek, illetőleg gépnek nevezhetjük, a mely a már meglévő és alkalmazott barázdakészítő eszközöket könnyű kezelhetés s különösen időmegtakarítás szempontjából felülmúlja.

Részletes leírását alábbiakban adom:

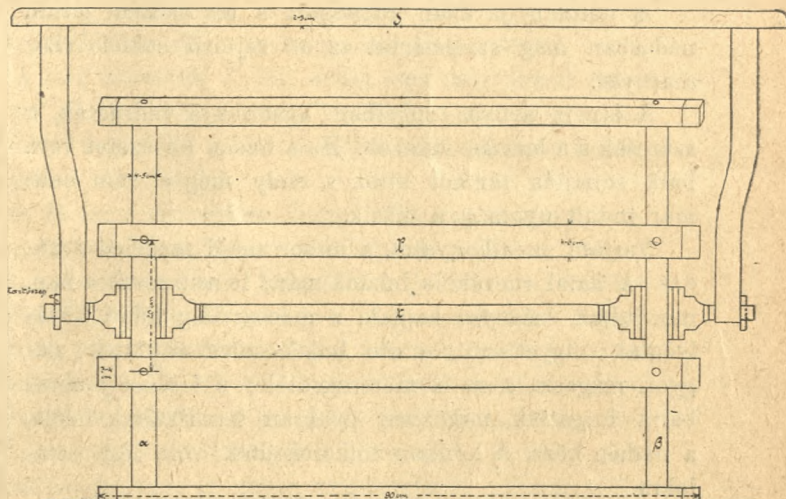
Mint a hátulnézetet feltüntető ábrán látható, a készülék vázát két, egymástól 90 cm-nyi távolságban levő kovácsolt vasból készült (α , β) kerék alkotja, a melyek 8—8 küllő segítségével a kerekeket összekötő (t) tengelyre támaszkodnak. (A kerekek lapjának szélessége 4—5, vastagsága 1 cm.) A kerekek felső lapján keresztmetszetben 4—6 cm oldalhosszakkal bíró négyzet alakú s lapos vetőárkokat készítő (l) léczek vannak csavarok segítségével odaerősítve. A léczek hossza (ez különben az ágyak szélességétől — rendes körülmények között 1—1.20 m-ig — függ) 115—125 cm, egymástól való távolságuk a kerék kerületén, azaz a sortávolság fa-nemek szerint veendő fel, a mennyiben gyorsabban fejlődő fenyőcsemeték magvait nagyobb sortávolsággal bíró árkokba vetjük el, mint a lassabban növekedőket. Bár a talaj alkata is befolyással van a sortávolság megválasztására, általánosságban, gyakorlati szempontból fenyőcsemetéknél 10—15 cm-t vehetünk a sortávolság minimumául. Vadas szerint azonban, «pl. ha hároméves fenyőcsemetéket iskolázás nélkül akarunk

nevelni, akkor a sortávolságot nem 15, hanem legalább 20 cm-re kell vennünk». (Az ábrán is annyinak van felvéve.)

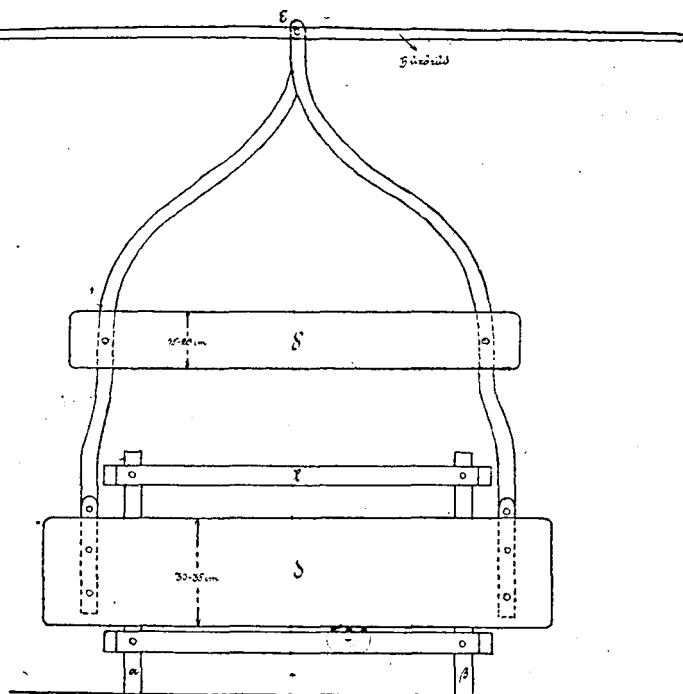
A tengely folytatását képezi a kereken túl körülbelül 10 cm-ig kinyúló tengelyrész, a melyre két oldalt 1 cm vastagsággal és 2—5 cm szélességgel bíró lapos (r) vasrúd támaszkodik, a mely (3. ábra) a húzóruddal szemközti végefélé a tengelytől körülbelül 20 cm távolságban α -nál felfelé görbül, s ott a kerék fölött az

Barázdakészítő taliga. Oldalnézet. (1:15.)

Barázdakészítő taliga. Hátulnézet.

Barázdakészítő taliga. Felülnézet.

ábrán feltüntetett állásban β -nál vízszintesre hajlván, harmadszori γ -nál való hajlása után δ -nál ismét találkozik a (r) rúd másik oldalán a rúd folytatását képező (k) karral, a hol egy csavar segítségével a karhoz van erősítve.

A szerkezeten csavarokkal megszilárdított (d) deszka foglal helyet, a mely arra szolgál, hogy a készüléknek használat közben nagyobb súlyt adhassunk, a mennyiben a deszkára ráülő napszámos, vagy a ráhelyezett kő, vas s egyéb nehezek lenyomja a léczeket a felszán-

tott és megboronált talajban a kellő mélységig. A deszka szélessége 30—35 cm. Abban az esetben, ha munkást ültetünk a deszka tetejére, lábainak elhelyezésére a (k) karon lévő d' deszka szolgál, a mely a kar görbülésénél van abba beillesztve.

A kerék felületén levő léczek (melyek vége 3—4 cm hosszúságban vassaruval is ellátható) elhelyezése ezen oldalnézeten látható szembetűnően, hasonlóképen a (tr) tartórúd megkötése is, a mely a karral áll összefüggésben s felső végén (γ) alatt szilárdul a vasrúdhhoz, hogy ezáltal a húzókészülék összetartását jobban biztosítsa.

A két kar a keréktengely mindkét oldaláról fut előre, s a munkás lábának elhelyezésére szolgáló deszkanál (szélessége 15—20 cm) kétszeri, u. m. a vízszintestől felfelé s a keréktengely két végpontjától befelé, azaz a tengely felező pontjában emelt merőleges felé való hajlás után ϵ -nál találkozik.

A találkozási pontban 190—210 cm hosszú, felezési pontjában átfúrt húzórúd van alkalmazva, a mely furatán keresztülhúzott csavar, mint tengely körül forgatható. A kar az ülődeszkával és vonórúddal együtt a tengelyből kinyúló tengelyrész körül a húzórúdnak a talaj felszínéig való jutásáig sülyeszthető és emelhető, a mint az 5. ábrán is látható, a hol a húzórúd a kerékek fölött van elhelyezve.

Kézelése végtelenül egyszerű, a mennyiben a húzórúdat két végén egy-egy munkás fogja meg, s az ágyak közötti gyalogösvényen haladva, a pad hosszanti irányában maga után húzza a horonnyomó készüléket.

Ezt a készüléket — mint már említettem is — a fenyőmagvak vetésénél használhatják. Legfőbb előnye az, hogy habár két munkást foglalkoztat egyszerre,

TÁRCZA.

Nyári emlék.

Írta: Bársony István.

Az ég csupa mosolygás volt és a levegőben enyhe fuvalmak kergették egymást.

A délután javában ragyogott s az előttem terülő nádasban még sziesztázott az ott rejtőző sokféle vizi-szárnyas.

A lápvíz árnyas zugaiban hűsöltek a vadruczák, a szárcsák s a lármás vöcskök. Ha a nádas lélekzetet vett, halk sóhajtás támadt attól, a mely még el sem halt, már indult nyomán a másik.

Vártam az alkonyatot, a mikor majd megéled a nádas. A fiatal ruczák is húztak már; le sem ment a nap, mozdultak, szárnyra kaptak, a mocsárvilág fölött kovályogtak; ügyetlenül, szinte bukdácsolva röpültek; nagyon magasra nem is merészkedtek; a fejüket jobbra-balra forgatták, miközben gyakran kandikáltak lefelé, a nádas közé, a honnan fölkerelkedtek volt légi sétatjokra.

A vén gácsérok ilyenkor lohosak, vedlenek és nem

tudnak röpülni; csak a nádas rejtekeit bujják, a honnan nem igen szeretnek a nyílt vizekre kijönni s ha el is kalandoznak a tündérrózsás apró láptavacsákra: résen vannak, hogy a legkisebb gyanus neszre vagy mozgásra, rögtön visszasiethessenek oda, a hol nem érheti egykönnyen baj őket.

*

A mint a nád közé befelé csónakáztunk, meg-megvillant előttünk egy-egy ilyen zománczos gácsérfej a barna mocsárvíz tükre fölött. Egy loccsanás és lebukott a meglepett rucza a víz alá; arrább úszott s ott jött fel megint, a hol már nem is lehetett látni a sűrűségtől.

Mialatt a pákászom a keskeny víziösvényen tolt a csónakot, hallgattam, hogy csúszunk beljebb, halk sur-lódással, a nádfalak közé. Előttem kecskebékák czup-pantak belé a sárgás vízbe; fölöttem bronzfényű szita-kötők libegtek; a megmozgatott nádról pedig a szunyogok raja riadt fel, hogy aztán zümmögve kíséren ben-nünket.

A tavirózsa hófehér virága megcsillant útunkon. Lenyultam érte s akkor, mintha az egész tó megriadva védte volna a kincsét, úgy rezgett a víz felülete. A tündérvirágot nem akarta ideadni a lép. Utánanyult hosz-

rövid idő alatt oly nagy területet vagyunk képesek vele vetőárkokkal felbarázdálni, hogy ezáltal a ma használatban levő barázdát húzó kapa, barázdát nyomó deszka, barázdajárom, sőt még a barázdát nyomó deszkák előnyeit is messze felülmulja munkaképesség tekintetében. Kezelése is sokkal könnyebb és egyszerűbb az előbb említett készülékekénél, mert míg ezen horonnyomónál a munkás az ágy szélétől 20 cm távolságban csak egyszer fekteti le az egyik léczét, s ennek megtörténte után végighúzza a készüléket a padon, addig a többi barázdát nyomó deszkánál, többször kell a deszka léczzeit beigazítani a helyes vonalba, hogy a sorok közötti távolság egyenlő legyen.

Feltalálója Ludrovsky József, Bártfa szab. kir. város főerdőőre, a ki Dávid János m. kir. főerdőmérnök útbaigazítása alapján szerkesztette meg, s eddig a bártfai m. kir. jár. erdőgondnokság kezelése alatt levő bártfai állami csemetekertben kísérleteztek vele, a hol fentemlített előnyeit tapasztalták.

Ezekben vázolhatom fent ismertetett barázdanyomó készüléket, a mely, hogy minél rövidebb idő alatt közkelendőségnek örvendjen, a magyar erdész szakközönség jóindulatától függ.

A patronkészítés és egyebek.

Irta: Gothard Sándor.

Ne várja tőlem a t. olvasó, hogy a fekete lőporral töltött patronokról fogok beszélni. 30 év óta nem lőttem ki egyet sem, erről tehát *nem tudok* sokat mondani, de meg az oly ismert dolog, hogyha én tanítanám

a hivatásos vadászt fekete porral töltött patronot készíteni, akkor Athénébe szállítanám a baglyokat.

Csak egyet. Ha már fekete porról van szó, a bel-földi híres puskáskok az úgynevezett *littera B.* löportartják legjobbnak. A ki teheti, ezt vegye, a lőporos boltok kívánatra tartják. Ha pedig füstnélküli port olcsó pénzért akar valaki lőni, az vegye az ú. n. «Snepf» patronot, melyen szalonka van felnyomtatva. Ebből 100 darab kész patron 13 koronáért előállítható. De ne tessék elfelejteni soha, hogy a lövés robbanó erejének túlnyomó részét a patron küzdi le. Igen jó patronot gyengébb fegyverből is lehet lőni. Belül aczéllal burkolt patron sokat kibír magában. A *Snepf* patron igen olcsó, híre sínes benne aczélköpenynek, tehát ehhez jó puska kell.

Bármily füstnélküli patronra a legolcsóbb puska, az általam már leírt FN fegyver.* Ennek jó Krupp- vagy Cockerill csövei vannak és jól meg van csinálva. Bátran lehet belőle lőni a *Snepf* patronot is.

Tehát ezt hogyan töltjük?

Vegyünk 2·25 gramm, *legfeljebb* 2·3 gramm I-es számú füstelen löport. Ha ősmértékkel mérjük, tessék oly mértéket csinálni, mely e mennyiséget *lerázás nélkül* lazán méri. Erre adjunk egy fekete kátránypapírt. 12 mm. vastag faggyúzott rózsaszín Wadding fojtást, melyen nincs ráragasztva a kátránylemez. A ráragasztott lemezű fojtások puhák és rosszul vannak kaliberezve. A jó fojtás ne legyen se kemény, se puha, hanem mindig *rugalmas*. Most jön ismét egy vékony kátránylemez. Azután 28, legfeljebb 30 gramm kemény sörét.

* Lásd: «Az Erdő» 1913. évf. 58. oldal.

Szerk.

szü indás ujjával, a melylyel fogta, szorongatta remek díszét; a havaskeblű szépség végre is leszakadt a száráról s ott maradt énnálam.

Akármeddig is elmulatoztam volna így, de a pákászsom egyszerre erős szögben kanyarodott s nekifordított egy nyiladéknak, a mely szárazra torkollott. Ott egy kis sziget volt. Megzökkent a csónak a part szélén s a pákász letette a tolórudat, aztán megtörölgette izzadt homlokát.

— Itt jár a sok vadruca, — estefelé mondta. — Csak úgy kell lőni, hogy a szárazra potyogjon, akkor ott én könnyen összeszedem. Annyi itt a «viziféreg», hogy no.

Kitekintettem a szigetre, a mely alig lehetett száz lépésnyinél hosszabb s talán ha félakkora széles. A tulsó vége felé korhadt boglya gubbaszkodott s azon egy szürke gém ácsorgott. Olyan fehér volt az eleje, hogy szinte világított. Mintha őrt állott volna, olyan mereven húzta ki magát. Dárdás csőre az égnek fordult, nyakát majdnem egyenesre nyújtotta; figyelt valamire; talán miránk.

Nem akartam elriasztani, bent maradtam hát a csónakban. Ott a nád összeborult fölöttünk; úgy lapulhatunk meg, mintha sátorban lettünk volna. A fehér-

mellényű gém alakja belevésődött a mögötte nagy meszesességben levő kékbe; az a kék az égboltozat nefelejtszermő mezősege volt.

Ráfeledkeztem a lelkeimmel erre a hangulatos képre; de megérkeztek valakik, a kik nem sokáig hagytak békeségben. Jöttek a szunyogok ezredei; a temérdek apró lápi vampir, a melyek mindegyikének mérgezett tör a fegyvere s azt, kiméletlenül döfi bele minden melegvérű idegenbe, a ki a mocsárvilágba téved.

A míg futottunk előlök, addig csak megvultunk valahogy; de most, hogy megpihentünk, a mozdulatlanságunkban egyszerre utólérték s ime, ellepnek bennünket, kegyetlen vérszomjjal.

A ki nem tapasztalta, hogy miféle fajzat a lápi szunyog, az alig sejtetheti azt a válogatott poklot, a melyet ezek a kivédhetetlenül támadó kis hóhérok az ember és az állat számára egyképpen megvalósítanak. A lápi szunyog nem olyan szórványos jelenség, mint a kertek és ligetek véradót követelő hasonló kalandorai. A nádas, a sásas, meg a kákás és az ezek alját locsolgató mocsárvíz a szunyogok milliárdjának a nevelője. A hány nád-szálat megbolygat az ember, mindegyikről egész ármádia kerekedik fel s jön egyenest nekünk. A védtelen jószágot sötét lepellel takarja be az egymás mellé települő

Föléje egy fehér kartonfojtás, melyre a sörét számát felírni vagy bélyegzővel felnyomtatni lehet. Azután *sarkosra*, ú. n. «kontra» peremezünk. A fégömbölyű peremezés füsttelen porra nem elég.

Nekem 20 évig az volt a praxisom, hogy a sörét a lőporfojtáson kartonpapir nélkül feküdjék, sörét kartonfojtás helyett pedig 3 mm. vastag fehér filcz fagygyús fojtást használtam. Ezzel azt értem el, hogy csövem soha ki nem dudorodott. Mert a *csődudorodást nem a puskapor; hanem a sörét csinálja*, mikor elül a kemény fojtás a choke konuszánál elakad és a sörét erre felütődik. Vagy a ferdén behelyezett sörétet fedő karton eldül és fölötte átnyargal a sörét-oszlop. De ennek a gyűrűs, vagy oldaldudorodásnak soha sem a lőpor, hanem mindig a fojtás és a sörét az oka. Majdnem biztos a csődudorodás, ha a sörét fölé két kemény kartonfojtást teszünk.

A lágy váncosok közé ágyazott sörétről egyhangulag lebeszéltek a velem összekötetésben levő leghíresebb belga mesterek. Lágy párnák közt fekvő sörétlövet soha sem adja azt a kemény átütő lövést, mint a kartonok közt fekvő sörét. De más baj is van vele. A puha fojtások közé belenyomódik a sörét. Így a fegyverek belövésénél mindig azt tapasztaltam, hogy 50, sőt 60 lépésről az ily módon söréttel beragadt fojtás átüti a kifeszített löv papirlemezét. Világos, hogy én a fojtásba beragadt 10—20, sőt 30 szem sörétet a sörétrajból elveszitem, mert az nem megy rajban, hanem vagy rohan a fojtással, vagy útközben leválik, de már célzott nem ér.

Ha egy 16-os lövet 8-as számú ($3\frac{1}{2}$ mm.) sörétjében 120 szem foglaltatik és ebből 12—12 szem az alsó

és felső fojtásban ragad, akkor már sörétjeim 20%-át elvesztettem a hasznosításból. Hát ez nem lehet közömbös. Világos tehát, hogy a sörétnek kartonlapok közt kell feküdni.

Ezekre rá jön az ember, ha a lövés technikáját nem a vadászaton, hanem a belövésnél tanulmányozza. Nekem erre rendkívül sok alkalmam nyílik. Azonnal meg fogják érteni olvasóim.

Tegyük fel, hogy évenként 100 darab fegyvert kell belőnöm. Egy csőből 5 lövést kell tenni, hogy a fegyvert megismerjem. Ez 100 dupla csőnél 1000 lövés. És ezer olyan lövés, melynél figyelmemet nem a vad tereli el, hanem melynél egész figyelmem a lövés tüneményeire és a négyzetméteres papiron felfogott löképre van fordítva. Ebből tömérdeket lehet tanulni és ezt a tanulást igyekszem szüntelenül vadásztársaim hasznára közzé is tenni. A fegyver belövésénél azt a löszert kell használni, a mivel a vadász löni fog, vagy is a mit a vevő kíván. De a fegyver igazi képességét egy nagy normában mégis az *egységes löszer* adja meg. És én ezt a világ ma létező elismert legjobb löszerében a *Rottweil «Weidmannsheil»* kereskedelmi patronban látom. Sajnos, ez hivatásos vadász közhasználatára drága (16-os öbben csak lőporral töltve 16 K 80 fill. száza). De, ha fegyvereket összehasonlítunk, akkor ez az elfogadott legjobb löszer ma. Lehet, hogy holnap más lesz.

Ilyen egységesnek kell lenni a sörétnek is.

A fegyver sörétvivő képességét a 8-as számú $3\frac{1}{2}$ mm. átmérőjű söréttel próbáljuk ki. A 8-as sörét átlag minden fegyverből 12%-kal ad több találó perczenetet, mint a 12-es sörét. És többet ad, mint az öregebb 6-os és

vérszívók százezre s rövid percek múlva lónak, tehénnek, borjúnak megszámlálhatatlan himlőszerű, borsónagyságú daganat lepi el a testét a szunyogmarások nyomán. A ló elragad vagy összetöri a szekeret, kocsit, de egy helyben állva ki nem bírja ezt a spanyol inkvizíciós kínzást; az ember pedig üti-veri, csapkodja és pofozza magamagát a sok szunyog helyett s e közben mérgesen, vagy kétségbeesve káromkodik. Az én sorsom is ez volt. Miután egypárszor orrbavágtam magamat a tolakodó szunyogok miatt, a kalendáriumi szentek emlegetésére került a sor. A pákászom vállat vont.

— Nem sokat ér az, — mondta, — meg kell azt itt szokni, punktum. Egyéb orvosság nincs. Én már be vagyok oltva.

No, az igaz, hogy ő megszokhatta. Legalább ötven év óta csipkedhették a nyár ez elfogyhatatlan vérszopói. Megeredt a szava; elkezdte magyarázni:

— Én fel se igen veszem; hisz' mi a szunyog a nadályhoz képest? Pedig attól sem kell félni. Hanem az igaz, hogy asszonyállat ezt sehogysem állja. Csak egy volt, a ki állta. Az anyjukom.

— Hát maga asszonyt mer ide hozni, öreg?

— Majdnem meg is bántam.

— Baj lett belőle, úgy-e?

— Majdnem az lett.

— Min mult, hogy mégsem lett?

— Hát, hogy agyon nem ütöttem. De majdnem megtettem.

— Ej no, ugyan miért?

— Halászni voltam s azalatt egy nagy harscsa megfogta az asszonyt.

— Bolond kend, öreg. Hogy értsem ezt?

— Hát: Harscsa Jánosnak hívták a rétbaktert, s a mikor megjöttem, annak a bajuszán lógott az anyjukom.

— Ennek fele se tréfa.

— Én se vettem annak.

— Mit tett? Közéjük ütött, úgy-e?

— Akartam, de aztán mégis meggondoltam. Csak annyit mondtam: Így ez nagyon jól van, de ha visszajössz, agyonverlek. Mái is együtt vannak.

— Magok elváltak persze?...

— Nem volt nehéz. «Balkezesek» voltunk. Nini!

Elváltozott arcczal mutatott ki a nádsátrunk alól. Arra tekintettem. A boglya tetején érdekes párbajt vitytak ketten. A gém, meg egy villámként támadó sólyom.

Négy szárny suhogott a levegőben, mint a viharban vergődő-tépődő vitorla. Két világos, meg két sötét. A világos vitorlák majdhogy pozdorjává nem szakadoztak, a sötétek ellenben könnyedén lebegtek s csak néha suhintottak a nagy csapkodás közé.

4-es sörét. Ebből az is következik, hogy egyforma ellenállású kis vadra — nyúl, fácán, kacs, vízivadra — lehetőleg mindig ezt a sörétet használjuk, mert ennek legnagyobb a találó perzentje. Űrvadász és jó lövő ma téli nyúlvadászaton se lő 8-as sörétnél gorombábbal. Erre is sok tanulmány után jöttek rá az emberek. Hol van a «choke boore» és «new boore» korszakában az öreg kettes, nulla, meg dupla nulla sörétek kora? 30 lépésig a 8-as úgy üti agyon az őzet is, mint a guta. Messzebről meg, kinek jutna eszébe söréttel őzikét löni, ha már egyáltalán az «Unweidmännisch» sörét lövésre vetemedik.

A fegyver belövésénél kizárólag olvasott sörétet használunk.

A belga mesterek a szokásos 8-as sörétből 16-os fegyverbe 113—120 szemet, a 12-es öbbe 140 szemet olvasnak.

Én szeretem a 16-os öbű fegyvert 100 szem 8-as söréttel belőni, mert akkor a lőív előtt egy ügyes fiú összeolvassa a találó söréteket a 75 cm. körön belül és bemondja. A sörétek száma egyúttal a találó perzent.

A sörétszámolást nálam a Preuss-féle sörét olvasógép végzi. Ez az elmés készülék csak 3½ mm. átmérőjű sörétet olvas, de azt tetszés szerinti számban. És egy másodperc alatt az olvasás kész. Sajnos, ez a készülék is 28 márka* és mivel csak egyféle kísérleti sörétet mér, a gyakorlati vadásznak egyoldalú.

A löképet a fegyvercső fúrása és a patron együttesen adja.

* 1 márka = 1 K 20 fillér.

Szerk.

Ma divat, hogy a rosszul lövő vadászok néha az undorodásig menő perzent nyargalásba mennek bele. Minél rosszabb lövő valaki, annál inkább «Herrorragend übertreffend» csodafegyvert kíván. Azt híven, hogy a fegyver kitünő találó perzentje megjavítja a vadász rossz találó perzentjét, pedig ez megfordítva van.

Van nekem egy igen nagybecsült barátom, az ország egyik legjobb galamblovója, a ki mikor meglátogat, mindig látni akarja a legjobb lövő fegyvereimet. Ez a kiváló szakember sohasem olvassa meg a közben levő sörétek számát. Csak megáll a lőív előtt és ha a 75 cm.-es kör egész területe szép egyformán van bekerítve söréttel, akkor leveszi a kalapját és a fegyvert végig czirógatja. De akkor 12-es söréttel löve, egy galambnak keresztül bujni a hézagon sehol sem szabad. No és ez a tökéletes sörétes fegyver!

Nekem már volt esetem arra is, hogy egy 20-as, egy 16-os, egy 12-es fegyver körülbelül egyforma számú sörétet lőtt be a 75 cm.-es körbe. Vajjon ez esetben a teljesítés a három kaliber közt jó lövőnél nem ugyanaz?

Annyi azonban tény, hogy olcsóbb fegyvereknél a kiváló példányok ritkák, ellenben ha a drága fegyver nem kiváló, azt senki sem veszi meg, tehát a drága fegyver túlnyomóan kiváló.

Azt hiszem, hogy az itt elmondottakból sok tanulságosat szűrhetnek le t. vadásztársaim. Legközelebb egyéb tapasztalatokat fogok közzé tenni a fegyverek lövés technikájáról.*

* Örömmel várjuk.

Szerk.

A gém hevesen és rémulten vagdosott a csőrével, a melyet úgy lökdösött ki, a hogy a marni készülő kigyó csap a fejével egy pontra. De a sólyomnak nem birt ártani; már összekapaszkodtak, már gurultak lefelé a boglyáról; lezuhantak a gyeperes mezőre s ott vergődtek. Fent pedig, a magasban megjelent először egy, azután egy tuczat réti ölyv s izgatott körözéssel lesték az egyenetlen harcz eredményét.

A lép szárnyas macskái megjelentek a szárnyas tigris rablókalandjának a szinterén és nyugtalan tolokodással ereszkedtek lejjebb, egyre lejjebb.

Egynek kivételével csupa barna ölyv volt, csak egyetlenegy vált ki közülök csodálatosan hamvasfehér nyári köntösével. Az az egy úgy siklott, csúszott, lendült és libbent sötét rokonsága között, mint a tévelygő lélek a gonoszok közt.

Az egész ölyvtestület mind mintha ezt az egyet kergette, hajszolta volna, pedig nem történt más, csak hogy körben eveztek mindnyájan a végsőt vonagló gém teteme fölött, a melyen nyitott csőrrel, vad állásban, félig leeresztett szárnynyal diadalmaskodott a madártigris.

A mikor a gém megszűnt már vergődni, a héjják nyers és rekedt vijjongással kérték koldusrészüket a nemes rablótól, a ki a szemtelenségüktől meglepetten

nézett körül köztük. A lép szárnyas macskái mind odasereglettek s nyávogva tolokodtak; leszállt egy pár lépésnyire a sólyomtól az egyik, azután a másik, a harmadik, úgy sorakoztak a földön, mint a béna koldusok a templom ajtajánál. Mind leszállott, egyesegyedül csak az egy fehér nem. Az ott libegett a sólyom feje fölött, mint a végzet és olyan lendületesen körözött, hogy a ráfigyelő sólyom beleszedülhetett a nézésébe.

Végre is megunt a madártigris ezt a nagy nézőközönséget, a mely nem tágitott mellőle, sőt inkább izgatott tipegéssel próbált volna közelebb kerülni. Egyet gondolt a sólyom s felrugta magát a levegőbe; a héjják szétrebbentek, kitértek előle, még a fehér is.

A sólyom nem törődött velök; elindult, mint a sötét villám és egyenes nyílalással szállott a nádason túl levő füzes felé.

A zsákmányát itt hagyta ezeknek az éhenkórászoknak; akkor fog ő magának másikat, a mikor neki tetszik.

*

Suhogott valami fölöttem, felnéztem. Egy pár csörgő rucza sietett az alkonyati égen; kezdődött már a húzás.

Kiugrottam a csónakból s a megriadó réti héjják felé siettem. Mire a szegény megtépázott gém teteméhez jutottam, a héjják már magasan köröztek fölöttem.

Gazdasági tanácsadó.

A pulyka tenyésztéséről. A pulyka a legkényesebb tenyészszárnyasok egyike; érthető tehát, ha meglevő csekély változatu pulykafajtáinkat vajmi nehéz megközelítőleg is arra a magaslatra emelni, a hol ma Anglia és Észak-Amerika pulykatenyésztete áll. Beltenyésztés, esetleg késő keletés következtében, honi pulykaállományunk általában elfajzik, legalább az amerikai tenyészanyagnál hasonlíthatatlanul kisebb és gyengébb, úgy alkatban, mint csekélyebb ellenálló képességében. A pulyka kényeskedésének oka is kétségtelenül ebben rejlik. Ott a hol szakadatlan beltenyésztés a fajták gyengítését eredményezi, érthető, hogy az új nemzedék hovatovább kényesebb lesz, úgy hogy a legcsekélyebb eső, vagy napheve egyaránt ártalmára van. Az erőteljes, edzett amerikai pulykát nem kell a megázástól, vagy a napszúrástól olyanmilyre féltetni; az kibír egy-egy kisebb záporosót s letűzdelő napot egyaránt, még pedig azért, mivel ellentálló képessége a mi pulykáinkénál sokkalta nagyobb fokú. Persze az amerikai tenyésztő sem fogja azért a zsegebb pulykanemzedéket a nap hevében avagy a szakadó záporban sétáltatni. Ez a pulyka természetével ellenkező cselekedet volna.

A pulyka előszeretettel keresi fel az árnyas sűrűket, a hol a bokrok, cserjék alján kedvencz csemegéihez: bogyneműekhez, férgekhez, bogarakhoz juthat, s csak ha nem talál kielégítő mennyiségben ott tápszerféléit, vonul a naposabb helyekre. E tekintetben a vadpulyka s a tenyésztett pulyka között különbséget alig találunk.

A pulykacsibe kikelte után az első napokban leg-

czészerűben főtt tojással táplálható. Az első 24 órában, táplálékot alig igényel. Az 5-ik naptól kezdve, a főtt tojás aprólékához ürmet, fiatal csalánlevelet, felaprózott füvet, kevés foghagymát, duzzadásig áztatott rizst, s némi erőtápszerféléit nyújtunk. Az erőtápszerfélék közül, a fázánoknak adagolni szokott anyagok a pulykánál is megfelelnek. Azért kivált a rizshez és az erőtápszerféléhez nehezen lehet őket rászoktatni, holott az ilyesmik kétségtelenül elsőrangú tápszeranyagot képviselnek.

Pulykacsibéinknek az első időben ide-oda szaladgálásra egyáltalán nincs szükségük; ha kisebb termetű gyümölcsösben, pázsitos alj mellett megfelelően árnyas tartózkodási helyet nyújtunk nekik, gyarapodásuk kezdetől fogva szemellátható lesz.

Négy hét letelte után, a csibék vezetését a szabadabb tett kotlóra lehet bízni. Első időben mindenesetre ajánlatos a kényes pulykacsaladót száraz helyre vinni.

A fejlettebb s így erőteljesebb csibék az erőtápszerfélé mellé bőségesen kaphatnak utóbb főtt burgonyát, felaprózott takarmányrépát, tengeri darát és bőséges mennyiségű fűvagdalékkal elegyes korpát. Különösen az utóbbi vegyületekből, temérdekét képesek elfogyasztani.

Ott a hol bőségesen tarlóztathatjuk őket, kivált zab, rozs és búzaföldek tarlóin, hirtelen, gyors fejlődést biztosíthatunk számukra, ugyannyira, hogy éves kakasoknál 8—30 kgr., jércézéknél 6—8 kgr., három éves kifejlett és kellően táplált példányoknál a 15—20 kgr. súlyú kakas s a 10—12 kgr. súlyú pulykajérce korántsem tartozik a ritkaságok közé. Persze minden bizonynyal temérdek mennyiségű tápszerfélével kell őket etet-

A szárnyas tigris éles karmai nyomán vér piroslott a kimult gém szép hamvas köntösén.

De azt már nem értem rá sokáig vizsgálgatni. Az esti ég megeléknült s a «vizi férgek» ugyancsak mozogtak már rajta.

A vadruczák sort tartva vonulnak; néhol lengő halászesérek szeldesik az alkonyat csöndes levegőjét, le-lehullanak valahova; ott bizonyosan apró tavacska van és azon nimfavirágos halászka-otthon.

Mozognak a gémekek; köztük a zömök bölömbikák, a melyek mintha a nádas boglyai volnának. A húzó ruczák közé elkeveredik egy-egy esti vércse, a melynek palaszürke ködmöne úgy illik a mindjobban erősödő szűrükülethez.

Egy füttyülő sneff csapong el előttem s éktelenül éles vézsíramba kezd, a mikor észrevesz. Ez a mocsárvilág titkos rendőrsége, a mely elől semmiféle furfanggal sem lehet elrejtőzni. A mint a legcsekélyebb gyanús jel ötlük a szemébe, végigsikoltja a csöndes tájakat, fellármázza a pihenő vízi vadat, a mely mindegyik ért az ő szaváról s akkor egyszerre hallani, hogyan sikkant a szárcsa és hogyan nyerit a riadozó vöcsök, mintha felelné a riasztásra: halljuk, megértettük! buvunk, menekülünk!

A nap már sehol sincs s az utolsó búcsusugarak

odafent pirosanak egy eltévedt felhő szélén, a melyre mintha vadrózsakoszorút tett volna valami csillaglakó tündér.

A koszorú egyre halványodik — hervad; a fény el-tompul rajta, az égi láng ellobban...

Kezdődik az igazi este, a mikor a nap hűtlenné válik a szegény földhöz s más szépséges égi testeknek udvarol, a kiket megejt a fényével, tűzével.

Itt a homály marad, a bolyongó szeszélyes holdvilággal s a remegve élő titkos csillagokkal.

Az éjszaka udvarol már a földnek s gyöngéden teríti keblére barna leplét.

Kezdődik a sok rejtelem, a mit az ember tökéletlen szeme csak sejt.

Kezdődik a nagy csillagvilágítás, a mely a naptól összelopkodott fényszálaktól válik oly tündérivé.

A csillagok lenéznek és a saját képmásukkal kaczerkodnak, a mely a láptavakból mosolyog fel rájuk. Ott, a barnán megcsillanó vizen a tündérrózsa is olyan, mint egy-egy világító csillag.

Halk sóhajtással imbolyog és hajladozik a nád e közben, mintha bujkálna közte valaki.

Nincs ott más, csak az ébredező, meg újra elálmosodó, ellankadó szellő.

nünk, hogy a fenti testsúly-számok elérhetőek legyenek. Ám az ilyen példányok a baromfiudvarok valóságos ékességei, felülmulthatatlan jó tojók, egyben pedig eléggé gondos csibenevelők is, sőt saját tojásaikon kívül készséggel költik ki a kacsá és a tyúktojást is.

A pulyka rendszerint 12 tojásnál fészkel, ám azután oly fáradhatatlan hévvel ül a tojásokon, hogy kénytelenek vagyunk őket etetés céljából a tojásokról naponta egyszer levenni. Bármit is adjunk nekik eleségül, tápszerükben a fűvet, vegyítékül semmiesetre sem nélkülözhetik.

Ha tojástermelés tekintetében nem is sorolhatjuk a pulykát az elsőrangú tojóalanyok sorába, annál több az a haszon, a mit ízes húsa révén a tenyészetnek szolgáltat. Kétségtelen, hogy a fiatalabb pulyka húsnál izesebb sültet alig találunk a szárnyasok világában, főként a mi a jól elkészített mellehusát illeti. Nagyon is kívánatos volna, ha a pulykatenyésztésre hazánkban az eddiginél nagyobb gondot fordítanának. A pulykatenyésztés általános népszerűségét Angliában és Amerikában mi sem igazolja élelnebben, mint az a körülmény, hogy sátoros ünnepek alkalmával, még a legszegényebb polgár asztaláról sem hiányzik a pulykapecsenye.

A fiatal pulykacsibe több helyen a langyosvíz pótlásául tehéntejet kap italul. Ha friss a tehéntej, kétségtelenen táperejénél fogva is ajánlatos; ám a savanyodásnak induló, gyorsan romló tej, a pulykacsibék amúgy is kényes és gyenge szervezetének csak ártalmára van. Hasonlóképen ártalmára van a túlságosan dús táplálás is, a mitől ugyan a legelső napokban szemlátomást gyarapszanak, ám aztán a hamarosan jelentkező emésztési zavarok következtében egy-kettőre el is hullanak.

Hazánkszerre ott, a hol kivált sok a tejtermék, túróval táplálják a pulykacsibét. Bőséges csalánhozattát mellett, a túró is megfelelő tápszer, bár a vízadagolást csak úgy mint ott, a hol tejet adnak nekik, a legkisebbre kell szabni.

Gy. K.

Rózsák levéltetvei ellen. A rózsákat nálunk gyakran ellepő levéltetű *Aphis avagy újabban Siphonosphora rosae* — ellen, mint általában az alacsonyabb növényeken pusztító levéltetvek ellen éppenséggel nem nehéz a védekezés, mert ezekhez a növényekhez könnyen hozzáférhetünk bármiféle irtószerrel. A rózsalevéltetű esetében azonban mégis bonyolódottabb a dolog, mert a rózsza disznóvénny és még hozzá nemcsak szépségéért, hanem illatáért is kultivált disznóvénny s így a védekezést lehetőleg olyképpen kell végrehajtani, hogy a rózsák szépségüket és illatukat még ideiglenesen se veszítsék el.

Éppen ezért úgy gondolom, hogy a thanatontól, amennyiben lehetséges óvakodni kell. A dohánylúg-kivonat kétségen kívül a legegyszerűbb és leghatásosabb szer a levéltetvek ellen. Thanaton néven minden nagyobb dohánykereskedésben kapható, de a Mauthner cégnél is megrendelhető. Mivel azonban a thanaton erős mérge, csakis hatósági engedély ellenében szolgáltatják ki, amelyet a községi előljáróság, a szolgabíró, a rendőrkapitányság s a vármegyei gazdasági egyesületek

állítanak ki. Egy öt kilogrammos doboz ára 6 korona, 1300 grammé pedig 2 korona. Vigyázni kell rá, a menyében, hogy hűvös helyen tartandó, mert egyébként hamarosan megromlik. A thanatont használatra vízzel hígítjuk és pedig olyképpen, hogy 100 liter vízre 2—4 kiló thanatont szánunk s ezzel az oldattal jól megpermetezzük a levéltetves rózsákat. A permetezés száraz, napos időben történjék, mert az eső könnyen lemossa a dohánylúg-oldatot a rózsákról. Ha ez előfordul, újra kell permetezni, egyébként könnyen érhetőleg ritkán vezet sikerre az egyszeri permetezés, azért ez addig folytatandó, míg levéltetű jelentkezik. Különösen tavaszkor kell a rózsákra ügyelni s ilyenkor, még permetezés után is, gyakran megjelenő néhány levéltetűt egyszerűen kézzel megölni, vagy ha nagyobb a rózsatelep, újra kell permetezni.

A thanaton helyett egyszerűen közönséges kapadohány-főzetet is használhatunk, ha a thanaton nem szerethető be könnyen. Ám úgy a thanaton, mint ez a főzet azzal a hátránnyal bír, hogy a rózsát barna foltok alakjában belepíti s amellet szagával teljesen elnyomja a rózsza illatát. Éppen ezért több másféle permetezőszert is szokás alkalmazni, a melyek mind egyképen használatosak s a közülök való választást a helyi körülmények döntik el.

Ezek a permetezőszerek a következők:

1. A szappanos víz. Úgy készül — amint ezt a Rovartani Állomás ajánlja, — hogy a közönséges házi-szappant vízben feloldjuk, 100 liter vízre 1—2 kiló szappant számítva. Hogy a szappan szaporábban oldódjék, tanácsos azt minél jobban felaprózni s a hozzávaló víz egy részében felforralni. Hidegen vagy még inkább langyosan permetezve s a permetezést többször ismételve, levéltetvek ellen jól bevalik.

2. A petroleum-emulzió. A petroleum kitűnő rovarirtóanyag, de tisztán nyersen alkalmazva, a növényt is tönkre teszi, azért fel kell azt hígítani. Hanem az egyszerűen nem lehetséges, mert a víz és a petroleum nem keverednek egymással, azért a petroleumból szappan segítségével emulziót kell készíteni a következő módon: Egy liter vízben felaprózunk 11 kiló közönséges házi-szappant és felforraltjuk. Akkor a tűzhelytől távol hozzáöntünk 2 liter petroleumot, amelyet edényestől melegvízbe állítva — tehát nem tűzön! — előbb megmelegítettünk. A forró szappanosvizet s a melegített petroleumot összeöntve, azon melegen mindaddig (10—15 percig) kavargatjuk lyukas fakanállal, a mig tejfelsűrűségű lesz. E petroleum-emulziót 14—20-szorosan kell hígítani.

3. Rovarpor-oldat. Az összes permetezőszerek közül ez talán a legalkalmasabb, mert gyorsan hat és üveg-házban, sőt szobában is könnyen alkalmazható. Régebben entomoktin néven készen is kapható volt eféle oldat, ma már azonban ezt nem igen készítik. Azonban egyszerűen előállítható. A rovarpor — közönségesen Zacherlin néven ismeretes — vételénél arra ügyeljünk, hogy csakis jól elzárt, üvegben eldugaszolt árut vegyünk, mert a szabadban álló rovarportól a hatóanyag már

elpárolgott. Erre különben az eltartáskor is vigyázni kell. Ha megfelelő rovarport kapunk, akkor három kiló zöld vagy káli szappant 10 liter meleg vízben minden keverés, vagy sietés nélkül feloldunk s ebbe a szappanoldatba belemosunk 1-5 kiló (illetve mindig a víz mennyiségének megfelelő) rovarport. Ha a por és szappanoldat egyenletesen elkeverődött, akkor felhigitjuk az egészet 90 liter állott vízzel.

Ezeket kívül még egész serege ismeretes a levéltetvek ellen használatos szereknek, a melyekre azonban felesleges lenne kitérni. Megjegyezni kívánom azonban, hogy a permetezőanyagok használatánál mindig figyelembe veendő, hogy eső után, ha tudniillik még a levéltetvek elpusztulása előtt esnék, újra kell permetezni s hasonlóképpen — különösen tavaszkor, a levéltetvek megjelenésével, a mivel a levéltetvek elszaporodásának mindjárt elejét vesszük.

Ha a rózsák a szabadban állanak kiültetve, akkor csakis a permetezés az egyedüli ellenszer a levéltetvek ellen, ha azonban a rózsák vedrekben állanak, akkor azokat nem kell permetezni, hanem sokkal egyszerűbben meg lehet őket szabadítani a levéltetvektől.

Ilyen esetben keresünk valamely jól elzárható és lehetőleg nagyon kevésbé tűzveszélyes helyiséget s ide hordjuk össze a rózsákat. Előzőleg be kell szerezni megfelelő mennyiségben (ez mindig a helyiség nagyságától függ) közönséges kapadohányt. A helyiséget jól el kell zárni s ott néhány bádogtáiban, vasalóban stb. alkalmas edényben izzó szenet elhelyezni s a mikor mindez megvan, a parázsra bőven jó nedves dohányt szórni mindaddig, míg a füst egészen betölti a helyiséget. A vasalókat himbálni is lehet, illetőleg jó rájuk kályhacsődarabokat rakni. Ajánlatos a rózsákat is jól megnedvesíteni behordás után, hogy a dohányfüstből a hatóanyag jobban hozzátapadjon.

A füstölés leghelyesebben este történik s a rózsákat reggelig a füstben hagyjuk. Amikor aztán lemegyünk a helyiségbe, a rózsákat jól megrázzuk, hogy a rajtuk maradt levéltetvek lehulljanak, azután a rózsákat kihordjuk, a helyiséget kiszellőztetjük, a földön vagy a padlón döngölve, esetleg csak kábulva fekvő levéltetveket gondosan összesepertetjük és elégettetjük.

Ennek az eljárásnak az az előnye, hogy a mint a rózsák a szabadba kerülnek a füstölés után, nemsokára elvész róluk teljesen a kellemetlen dohányszag, ellenben a permetezések esetében a permetanyag szaga sokáig megmarad a rózsán. Éppen ezért újabban a szabadban álló rózsáknál is megpróbálták a füstölési eljárást, a mi nedves időben és teljes szélesend esetén többször sikerre is vezetett s bizonyára sikerrel alkalmazható mostanában is, de egyébként nem könnyű a vele való bánás, mert a legcsekélyebb szellő esetén is sikertelennek bizonyulhat.

Taschenberg: Schutz der Obstbäume című munkájában olvasom, hogy Dániában «Aphitoxin» néven olyan folyékony nikotinpreparátumot hoztak forgalomba, a melyet fel kell forralni a rózsák alatt s a felszálló forró gőz megöli a levéltetveket. A szert s az eljárást köze-

lebről nem ismerem s ezért nem tudok róla véleményt sem mondani.

(Dr. Rapaics Raymond.)

Különfélék.

Az erdő és a földcsuszamlások. Még ha eltérők is a vélemények a tekintetben, hogy az erdőnek mily védőszerpe van a földcsuszamlásokkal szemben, a fel-fogások megegyezők abban, hogy jelentékeny mérvben befolyásolja az erdő a talajfelület módosulását. Zuppari P. olasz geológus ebből folyólag a következő kérdéseket állítja fel: 1. elősegíti-e az erdő letarolása a földcsuszamlások keletkezését? 2. és megfordítva, hasznos-e az erdő azok ellenében?

A kérdés elbírálása végett a szerző egy Parmában megjelenő geológiai folyóiratban beható vizsgálat alá veszi az egyes tényezőket s miután a talajmozgásokat legtöbb esetben a víz, illetve a légköri csapadékok idézik elő, utal arra, hogy a fa gyökérzetének a talajrészek összetartásában, az elhalt levelekkel vagy pedig élő-növényzettel borított humuszrétegnek pedig a csapadék felszívásában és annak megoszlásában mily nagy szerepe van. És ha a behatoló gyökérzet a kőzetet szétválasztó erővel bír is, mégis figyelembe veendő annak összetartó ereje, valamint az is, hogy az erdővel borított talajon a víz és fagy bomlasztó erejét mennyire enyhíti a fás vegetáció.

A talajcsuszamlások, illetve mozgások jellegzetes típusait véve, elsősorban a *süppedések* említendők. Értjük ez alatt a víztől átitatódott többé-kevésbé vastag rétegeknek sülyedését a nélkül, hogy ezen mozgást befolyásoló csuszamlási felület volna. Megkülönböztetik a talajfelületi mozgásokat és a vízhatlan agyag, pala, márga és ezek összetételeiből származó rétegek sülyedését. Előbbi esetben a beszivárgott víz mozgásba hozza a földtömeget, utóbbi esetben az említett kőzetrétegeket. Mindkét nemű sülyedés gátolva lehet azáltal, ha a víz mélyebbre nem szivárog be, ott össze nem gyülemlik és a talajfelületről, illetve annak felső rétegéből lefolyik és egyéb módon eltűnik. Ebben pedig az erdőnek elpárolgási, gyökerek útján való felszívási és talajtakarója által víz magába vételi képessége folytán igen nagy szerep jut.

Vannak továbbá *kőzetelmálás és repedés által előidézett talajmozgások is*; a midőn a már eredetileg laza, réteges, törmelékeny szerkezetű vagy azzá vált kőzet részei között az összetartás megszűnik és úgy mint előbbi esetben, a nélkül, hogy csuszamlási felület volna, talajmozgás és sziklaomlás áll elő. Tudjuk, hogy a hegységek mészt, dolomit, homokkő, gránit gneisz stb. tömegeinek ilyképpen való mozgásba jövedele által sokszor mily pusztulások állnak elő. Miután pedig ennek a hőmérséklet hirtelen változásai, fagyok és a víz is leginkább az előidézői, az erdő ezek hatását enyhítő sajátságánál fogva ez irányban is védőleg közreműködik.

A talajmozgások harmadik válfaját a tulajdonképpeni *talajcsuszamlások* alkotják, a melyeknél a mozgásba

jövő rétegek bizonyos határolt felületen csusznak alá. Ezen csuszamlások a víz behatolásának következményei, a melylyel szemben az erdőnek talajkötő, vízfelfogó és elosztó képességénél szintén jótékony védőszerep jut.

Negyedik tipusként megemlítendőek végül az *alamosás vagy a tartó felületnek más módon való meglazulása által előidézett talajmozgások*. Ezek előidézésénél is a víz a főtenyező. Tudjuk, hogy a nagy esőzések és az azok folytán előálló vízáradások a kövek és sziklák mily tömegét hozzák mozgásba és mily károkat idézhetnek elő. Az erdő magában véve a vízáradásokat nem szüntetheti ugyan meg, de miután az esővíznek a hegyoldalakon való lefolyását lassítja és azt elosztja, jótékony befolyása ez irányban is mutatkozik.

Ezek a típusok többé-kevésbé *együttesen* is fordulnak elő. Szükséges, hogy ellenük a hegyoldalak befásításával és egyéb más védelmi munkálatokkal éljünk.

Végeredményképp a bekezdésben megjelölt két kérdésre szerző azt mondja: Túlbecsülnök az erdő befolyását, ha a talajmozgások és egyéb károk ellen egyedüli védelemnek és az erdők letarolását ezen károk egyedüli előidézőjének tartanók, még rosszabbat tennénk azonban, ha ennek ellenkezőjét vallva, az erdőnek állandósítási és védelmi tényezőként való érvényesülését tagadásba vennők. Mindabból, a mi fentebb mondva lett, az következik, hogy:

1. Egyes esetekben az erdő magában véve elegendő ahhoz, hogy a területeket talajmozgás ellen védje.
2. Több esetben szükséges és hathatós segítség ahhoz, más nem kevésbé hasznos és szükséges módszerekkel egyetemben.
3. Sohasem káros hatású a lejtős vagy meredek hegyoldalak, illetve területek állékonyságára, a melyekre ellenkezőleg mindig védő hatással van.
4. Az erdőtarolás gyakran már magában véve elegendő ahhoz, hogy a talajmozgásokat előidézze, elősegítse és szaporítsa.
5. Nem használ, sőt gyakran káros hatású a lejtős területek állékonyságára.

(A Nemzetközi Mezőgazdasági Intézet közleményei.)

A közönséges (szelíd) gesztenye. A közönséges, szelíd, vagy nemes gesztenyefa (*Castanea vulgaris* Lam., *Castanea sativa* Mill.) őshazája Tesszália Görögországban. Már a klasszikus ókorban is *Kasztana* vidéke, a melytől gyümölcsének növénytani elnevezése is ered, szolgáltatatta Atén, Spárta és Téba egykori piacjai számára a legjobb gesztenyemintőségeket. A legterebélyesebb, több évszázados gesztenyefákat ma is Görögországban és a görögök által benépesített Délolaszországban találjuk. Olasz földre a görög gyarmatosok vitték át a gesztenyét, a mely kivált a legnevezetesebb görög gyarmaton, Szicília szigetén vált nagyobbarányú kultiválás tárgyává. A legterebélyesebb szelíd gesztenyék sorából világhírré tettek szert Sziciliában az Etna tűzhányó-hegy oldalán ősidőktől fogva díszlő gesztenyefák, a melyek közül a négy legnagyobb fának kerülete 18, 22, 27 és 64 méter volt. A Délolaszország nevezetességeit

megtekintő utasok soha el nem mulasztják az Etnavölgy gesztenyeóriásait megtekinteni.

Hazánkban a gesztenyekultiválásra alkalmasabb területeken, így nevezetesen a székesfőváros közelében Nagymaroson, Szatmármegyében Nagybányán, továbbá Dunántúl kivált Sopron-, Zala-, Pozsony- és Vas megyékben is található óriásszámba menő gesztenyefapéldányokat. Történelmileg is nevezetes igen szép példányok díszlenek Csehországban, továbbá Délfranciaországban a poétikus Provenceban. Az utóbb elősorolt helyek gesztenyefáinak átmérője legfeljebb 1-8 méterre tehető: méreteikben tehát a szicíliai faóriásokat meg sem közelítik.

Törzsének kerületével, tisztos életkorával és terebélyes külsejével egyaránt rávall a gesztenyefa a tölgyrokonságra, a melyhez a botanika is sorolja. Ebbeli atyafiságát jelzi azzal a tulajdonságával is, hogy lombját a zord tél beálltával huzamosabb időn át megtartja, ellentétben a rokonsághoz alig sorolható vadgesztenyével, a melynek lombját a beálló hideg évszak első erősebb fagya rendszerint elsorvasztja.

Az ehető gyümölcsterméket szolgáltató fanevek sorában a szelíd gesztenyefa sorrendben a legutolsónak virágzik: még pedig többnyire június hónapban, sőt hidegebb tájakon július elején is, a midőn már minden egyéb gyümölcsfa régesrég elhullatta virágját. A gesztenye eredetileg nagyszámú magkészléből fejlődése során a legtöbb elcsenevészedik, elpusztul, úgy hogy a termést védő tüskés magburkolatban végül legfeljebb egy-két gesztenyét találunk. Három-négy szem gesztenye már kivételes és a tüskés burkolat szűk keretében többnyire satnyább is lesz, mint a benne kényelmesebben elhelyezkedő egy-két magtermék.

Habár a gesztenye első kultiválásának nyomai az ókori Görögország fénykorába esnek, maguk a görögök is minden valószínűség szerint a szomszéd Kisázsziából hozták át egykor a gesztenyét, a hol még ma is helyenkint jókora területű erdőségeket alkot. A gesztenye a görög kultúrát átvett rómaiaknak is rendkívül kedvelt fája és terméke volt; erről tanuskodnak az ókorban is emlegetett s ugyancsak manapság is nagy területeket betöltő szicíliai, apuliai, kalábriai, de legfőként nápolyvidéki gesztenyeerdőségek. Nápoly környékének gesztenyései csak oly kiegészítő részei a csodaszép nápolyi öböl partvidékének, mint Nápoly ragyogó kék ege, vagy a nápolyi öböl csodálatosan szép azurkék színe. A már említett gesztenyetermő helyeken kívül figyelmet érdemelnek a Napoleonok őshazájának, Korzika szigetének gesztenyései és a Pirenek hegyvidékének gesztenyeerdői, úgy a francia, mint a spanyol rész lankásain. Szórványosan mind a mellett szépen díszlik a gesztenye hazánk már említett vidékein kívül a tőlünk valamivel északibb fekvésű tájakon is: nevezetesen Csehországban, a rajnai tartományokban és Elzászban. A XVII. században Olaszországon, hazánkon és a Balkánon kívül Európában alig ismerték még a gesztenyefát. Loyola Ignác papjai, a jezsuiták voltak azok, a kik a gesztenyét olasz földről átültették Európa egyéb vidékeire.

Északnémetországban és Dániában is kultiválják ugyan a szelíd gesztenyét, ámde a klíma kedvezőtlen ott a számára s így termésre nem kerül a sor; a fa tehát csupán a sétat helyek díszeként szerepelhet, a miben különben a vadgesztenyével versenyre alig kelhet.

Dél- és Északamerika egyes tájain a meghonosított gesztenyefa csak oly pompásan díszlik, mint görög avagy olasz őshazájában. Egyéb világrészek tájain, kivált Délkinában és Jáva szigetén, Ázsiában és a Fokföld Délafrikában kultiválják eredménynyel a gesztenyefát, a melynek terméke az emberiség százazeinek biztosít néhol megélhetést.

A szelíd gesztenye magzó korát szabad állásba 20–30, zárt állásban pedig 40–60 éves korában éri el, de kisebb termést már jóval előbb is hoz. Fájának szennyes, sárgásfehér szíjácsa nagyon keskeny, gesztje pedig világos-, vagy sötétbarna; kemény, rugalmas, cseresavszagú s szárazon épp úgy, mint vízbe építve, igen tartós, szabadon azonban már kevésbé. Sarjadzási képessége kitűnő, mondhatni elpusztíthatatlan s ezt a jó tulajdonságát sétatobok termelésére sok helyütt fel is használják, a mennyiben a levágott fa tuskóin, tövén és gyökerein erőteljes sarjak erednek, a melyek egyenesek és gyorsan nőnek s kiváló botfaanyagul szolgálnak. Legjobban üde, mély és laza talajon díszlik, ellenben száraz, sekély talajon csak sinylődik.

Gyors növésénél fogva a szelíd gesztenye nagyobb felkarolást érdemelne, mert a fiatal fa kitűnő szőlőkarót szolgáltat s abroncsnak és igen jó. Sok helyütt, így Olaszországban és nálunk Nagybánya vidékén hordókat készítenek belőle s azt mondják, hogy tartósabbak mint a tölgyfahordók s bennük a bort igen jól el lehet tartani; az asztalosok is szívesen dolgozzák fel.

Változások az erdészeti szolgálat köréből.

(Kérjük az uradalmak t. vezetőségeit, hogy erdészeti létszámukban beálló változásokról a szerkesztőséget értesíteni sziveskedjenek.)

A m. kir. földművelésügyi miniszter áthelyezte Sándor Jenő m. kir. erdőmérnököt Görgényszentimréről az orsovai m. kir. erdőhivatal központi szolgálatához Orsovára (ellenőrkdőnek), Hajdu Gyula m. kir. segéderdőmérnököt pedig Lugosról Görgényszentimrere s utóbbit megbízta a laposnyai m. kir. erdőgondnokság vezetésével.

A m. kir. földművelésügyi miniszter áthelyezte Orosz Tamás m. kir. erdőmérnököt Aranyidáról Tótsóvárra, az erdőhivatal központi szolgálatához pénztárosnak.

A m. kir. földművelésügyi miniszter áthelyezte Huszár Kornél m. kir. erdőmérnököt Breznóbányáról Nagybányára pénztárosnak, Bészler Kálmán m. kir. főerdőmérnököt Terebesfehérpatakról Breznóbányára fizető ellenőrnek és Barna Endre m. kir. segéderdőmérnököt Bustyaházáról Terebesfehérpatakra erdőgondnoknak.

A m. kir. földművelésügyi miniszter áthelyezte Hell Miklós m. kir. főerdőmérnököt Begalankásról Orsovára pénztárosnak, Szalóky Sándor m. kir. erdőmérnököt Kozoráról Begalankásra erdőgondnoknak, Illés László m. kir. erdőmérnököt pedig Garampéteriből Kozorára erdőgondnoknak.

A m. kir. földművelésügyi miniszter Szepesi Tivadar m. kir. erdőtanácsost — sok éven át teljesített hű és hasznos szolgálatának elismerése mellett — végleges nyugalomba helyezte.

A m. kir. földművelésügyi miniszter Jancsó Gyula m. kir. főerdőmérnököt a topánfalvai m. kir. erdőgondnokság vezetése alóli egyidejű felmentése mellett megbízta a topánfalvai ellenőrkdői teendők végzésével, Krause Tivadar m. kir. segéderdőmérnököt pedig áthelyezte Lugosról Topánfalvára erdőgondnoknak.

A m. kir. földművelésügyi miniszter áthelyezte Bihari Ödön m. kir. főerdőmérnököt Szászvárosról Besztercebányára (pénztári ellenőrnek), Szabó Ignác m. kir. főerdőmérnököt Bihar-dobrosdáról Szászvárosra (erdőgondnoknak), Schwartz Béla m. kir. segéderdőmérnököt pedig Kolozsvárról Bihar-dobrosdra (erdőgondnoknak).

A m. kir. földművelésügyi miniszter áthelyezte Hollós Gyula m. kir. főerdőmérnököt Bruszturáról Aradra (erdőgondnoknak), Pap Sándor m. kir. segéderdőmérnököt pedig Bustyaházáról Bruszturára (erdőgondnoknak).

A m. kir. földművelésügyi miniszter áthelyezte Szorkovszky Libor m. kir. segéderdőmérnököt Zsarnóczáról Kisbérre a m. kir. ménésbirtok igazgatóságához.

A m. kir. földművelésügyi miniszter áthelyezte Muzdeka Damjan kir. erdőmérnökgyakornokot Susakról Ljeskovacra az ottani kir. erdőgondnoksághoz.

A m. kir. földművelésügyi miniszter Kelen Gyula m. kir. erdőmérnököt az ungvári m. kir. erdőgondnokság vezetése alóli egyidejű felmentése mellett ideiglenesen megbízta az ungvári m. kir. főerdőhivatalnál a pénztári ellenőri teendők végzésével, továbbá áthelyezte Pásztor Sándor m. kir. erdőmérnököt Sőhát-ról Ungvárra erdőgondnoknak, Thegze László m. kir. segéderdőmérnököt pedig Ungvárról Sőhát-ra erdőgondnoknak.

A m. kir. földművelésügyi miniszter a zsarnóczai m. kir. erdőhivatalnál Egry Ferencz m. kir. erdőmérnököt megbízta a pénztárosi teendők végzésével, Fáy Ede m. kir. segéderdőmérnököt pedig áthelyezte Máramarosszigetről Zsarnóczára pénztári ellenőrnek.

A m. kir. földművelésügyi miniszter áthelyezte Bab's József erdőfelügyelői címmel felruházott kir. alerdőfelügyelőt, erdőfelügyelői címének érintetlen hagyása mellett az állami erdő-tisztek összesített közös rangsorozati létszámában a magyarországi kincstári erdők szolgálati ágatához a VIII. fizetési osztálynak megfelelő m. kir. főerdőmérnöki minőségben Besztercebányáról Zólyomlipcsére s megbízta a luczatói m. kir. erdőgondnokság vezetésével, Ambrus Lajos m. kir. főerdőmérnököt Zólyomlipcséről szolgálattételre berendelte Budapestre, a vezetése alatt álló miniszterium erdészeti I—B. főosztályába, Petricsek István m. kir. segéderdőmérnököt pedig áthelyezte Zsarnóczáról Garampéteribe s megbízta a jeczenyei m. kir. erdőgondnokság vezetésével.

A m. kir. földművelésügyi miniszter áthelyezte Vaitzik Ede m. kir. erdőmérnököt Galadnabányáról Kapnikbányára (erdőgondnoknak), Szelezky János m. kir. erdőmérnököt Apatinból Nagybányára (fernezelyi erdőgondnoknak), Fischer Károly m. kir. erdőmérnököt a fernezelyi erdőgondnokságtól a nagybányai m. kir. főerdőhivatal központi szolgálatához (pénztári ellenőrnek), Terray Gyula m. kir. erdőmérnököt Kapnikbányáról Apatinba (erdőgondnoknak), Kis István m. kir. erdőmérnököt pedig Kisbérrel Galadnabányára (erdőgondnoknak).

Előfizetési díjak nyugtázása.

Az 1913. évi május hónapban a következő előfizetési díjak folytak be az Országos Erdészeti Egyesület pénztárába:

Salgótarjáni vasmű részv.-társ. hd. 9-15, Gróf Szapáry J.-né hd. 17-20, Bálint György —20, Földmív. min. hd. 60—, 52-75, Karánsebesi vagyonköztség 20—, Gaal József 1-60, Vallás. min. hd. 19-75, Faragó Béla hd. 37-08, Neumayer Tsa hd. 90—, Báró Wesselényi urad. hd. 12-15, Znióváralfjai erdőgondn. hd. 47-75, Gróf Esterházy S. urad. hd. 26-55, Földmív. min. hd. 28-70, Besztercezi adóhiv. 48—, Apatini erdőhiv. hd. 17-15, Dési adóhiv. hd. 14-43, Duben I. H. hd. 10—, Brassó város hd. 18-95.

1 koronát fizettek: Boldizsár István, Warinszky Miksa, Gérik Ferencz, Janesó Ernő, János József, Mikola Mihály, Lalicz Gyula, Székely Márton

2 koronát fizettek: Fritz Pál, Kautnik Artur, Kodán János, Horváth Gáspár, Horváth Vilmos, Palkó Mózes, Bodor Tamás, Horváth Alajos, Jeck János, Kis Károly, Pataky József, Pálovits János, Ábrahám Sándor.

3 koronát fizettek: Horváth Imre, Pöcz János, Weber János.

4 koronát fizettek: Bagyinszky Pál, Kriller József, Térfi Béla, Bogyó István, Báró Kovács Gyula, Demkovics József, Fábrián Lajos, Komsa György, Máté Ferencz, Takács Lajos, Papp János.

Szerkesztői üzenetek.

Gyakran érkeznek felszólalások kiadóhivatalunkba a cím-szalagon átjavított lakcím miatt. Ez úton közöljük, hogy ezen átjavításokat nem a posta, hanem kiadóhivatalunk eszközi a bejelentett címváltozás alapján, a nagyobb arányú címnyomatási költségek megtakarítása céljából. Kérjük tehát, hogy fölösleges reklamációkkal a t. előfizetők ne forduljanak hozzánk

Olvasóinkhoz. Sajnálattal értesítjük lapunk olvasóközönségét, hogy a lap szerkesztője, Balogh Ernő, erdőtanácsos súlyosan megbetegedett s így a lap ügykörében nem fejtethi ki megszokott fáradhatatlan tevékenységét. Reméljük azonban, hogy egészsége mihamarább ismét teljesen helyreáll és a lap szellemi vezetését ismét átveheti.

B. T. 1. Beadott kérvényére okvetlen értesíteni fogják, hogy az állást elnyerte-e vagy sem. Az ilyen dolog nem mehet olyan gyorsan, mint szeretné, mert a beadott kérvényeknek át kell menniök a különféle hivatalos retortákon s ehhez idő kell. 2. A főerdőőr és fameszter ugyanazon rangú altisztai állás (I. oszt. altiszt). A kincstári építkezéseknél alkalmazott főerdőőr fameszteri címet visel.

H. J. A kecskét *mindennap* meg kell kefélni gyökérkefével, (sikálókefe) akkor sohasem fog eltetvesedni. A bőrápolást igen meghálálja minden állat. Jobban tejel és jobb karban van mindig, mint ugyanolyan koszton élő gondozatlan társa. Mert a tetvek és egyéb élősködők nemcsak nyugtalanítják az állatot, hanem vérét is szívják és ezzel gyengítik. A por és piszok pedig betömik a bőr likaacsait és akadályozzák a bőr párolgását, a mi szintén árt az állatnak. Ezért van mindig jobb karban a gondosan ápolt állat. Régi közmondás: jó bőrápolás, fél abrak. Ez azonban nemcsak a lóra vonatkozik.

A már eltetvesedett kecskét mossa meg 3% kreólinnal, (kefével). A kreólin megöli a tetveket, de petéiket (melyek a kecske szőrére tapadnak) nem. Azok olyan szorosan tapadnak a szőrön, hogy leválasztani nem lehet őket. 3-4 nap múlva a mosást újra ismételni kell még egyszer vagy kétszer, hogy a petékből kibúvó kis tetvek is elpusztuljanak. Gondoskodni kell tisztá alomról is. Az istállót vagy ólat is meszeltesse ki.

Végül megjegyzem, hogy kreólin helyett más fertőtlenítőszer is használható, ha éppen kéznél van, de szublimátot nem. Szürke kenőcsöt sem szabad használnia, mert azt csak lónál és kutyánál szabad alkalmazni. Kérődzőknél a higanykészítményeknek (a szublimát és szürke kenőcs is az) végzetes hatása van.

B. A. A kincstári erdőtisztai személyzet részére kijelölt vadászterületek feletti rendelkezés teljesen a hivatalfőnök hatáskörébe van utalva; azt tehát, hogy az ilyen területeken elejtett vad

hogyan értékesíttessék, vagy miként használtassék fel, szintén ő szabja meg, s ebben őt kifejezett rendelkezés nem korlátozza. Ön legfeljebb kérheti, de semmiesetre sem követelheti azt, hogy az elejtett vad húsából ön is részesíttessék.

B. K. Az «Ütmesterek Lapja» tudomásunk szerint megszűnt. Bármelyik pénzügyésznél megtudhatja, hogy sorsjegyei nyertek-e. Részünkről ez nagyobb utánjárással volna csak lehetséges, s ezért nem is vállalkozhatunk rá.

O. J. Diósgyőr. A II. osztályú altisztek fizetése öt évenként emelkedik ugyan 100-100 K személyi pótlékkal, de csak 1000 K-ig, mivel II. osztályú altiszt ennél többet nem kaphat. Ha azonban ön I. osztályú főerdőőrré kineveztetik, úgy az I. osztályban járó személyi pótlékának megállapításánál figyelembe fog vétetni az a szolgálati idő is, a mit ön a II. osztály 1000 K-ás fokozatában töltött; a II. osztályban töltött szolgálati időből azonban csak legfeljebb öt év számítható be az I. osztályban töltött szolgálati időhöz. Ha tehát ön az I. osztályba kineveztetik, 1000 K helyett mindjárt a 2. fokozatbeli 1100 K-t fogja kapni.

P. L. Erdőőri szakvizsgára csak az bocsátható, a ki három évi szakadatlan erdészeti gyakorlati szolgálatot fel tud mutatni. Ettől a feltételtől semmiesetre sem tekintenek el.

Gy. Litke. Állami csemetekert-őri szolgálata az új nyugdíjtörvény értelmében nyugdíjba feltétlenül beszámít. Nyugdíjjárlékot a visszamenő időre nem kell fizetnie. Hivatalfőnökétől igazolványt szerezzen arra nézve, hogy mely időtől mely időig volt mint állami csemetekert-őr alkalmazva s ezen igazolvány alapján kérje, hogy csemetekert-őri szolgálata szolgálati és minősítési táblázatába feljegyeztessék. Az igazolványt egyébként gondosan őrizze meg, hogy nyugdíjaztatása alkalmával felmutathassa.

Horváth. Örtilos. Kérdésével forduljon a legközelebbi posta-igazgatóságához. Műlépet Gödöllőről az ottani Országos Méhészeti Egyesület útján szerezhet be.

K. B. A XXX. m. kir. államsorsjátékban a 027,604. és 067,695. számú sorsjegyei nem nyertek.

ALLÁSKERESLET ÉS KINÁLAT

**Intelligens, szakképzett, nőtlen egyén, ki az állat-
kitömést elsőrendű helyen tanulta, uradalomnál állást
keres, hol ebbeli ismeretét is felhasználhatná. Meg-
kereséseket «Intelligens» jelige alatt a kiadóhivatal
továbbít.**

(42.)

HIRDETÉSEK

**Termelt tölgy-, kőris- és szilrönkfa el-
adása.** 1913. évi 1835. sz.-hoz. A lippai m. kir. főerdő-
hivatal kerületéhez tartozó pécskai m. kir. erdőgondnok-
ság hádai és németszentpéteri 1913. évi vágásában
termelt és a tö mellett készletezett tölgy-, kőris- és
szilrönkfa a hádai vágásra nézve három, a németszent-
péterire két csoportba felosztva zárt írásbeli ajánlat
útján fog eladatni.

Az egyes csoportokra külön-külön, vagy egy ajánlati
lapon is tehető ajánlat, de utóbbi esetben csoportonként
külön-külön teendő meg az ajánlatok, melyek 1913. évi
június hó 19-ik napjának déli 12 óráig nyújtandók
be a lippai m. kir. főerdőhivatalnál, hol is azok f. évi
június hó 20-án délelőtt 9 órakor fognak nyilvánosan
felbontatni.

A versenytárgyalási, egyszersmind szerződési feltételek, valamint az eladandó rönkfa vastagsági méreteire, a kikiáltási ár és a bánatpénz megállapítására vonatkozó kimutatás, továbbá ajánlati űrlap és boríték az alulírt m. kir. főerdőhivatalnál és a pécskai m. kir. erdőgondnokságnál díjmentesen szerezhető be.

Lippa, 1913. évi május hó.

(2.) *M. kir. főerdőhivatal.*

Termelt fenyőhaszonfa-eladás. 9095. I. B-1. sz. A szomolnoki erdőgondnokság stoósi részében a múlt év folyamán létrejött széldöntésekkel a kincstár által a tő mellett házilag kitermelt mintegy 69,000 köbméter fenyőhaszonfa zárt írásbeli ajánlatok útján fog eladni.

Az ajánlatok legkésőbb 1913. évi június hó 18-án déli 12 óráig nyújtandók be a tótsóvári m. kir. erdőhivatalnál, a hol azok június hó 19-én délelőtt 10 órakor nyilvánosan felbontatnak.

Az árverési és szerződési feltételek, a kikiáltási árak kimutatása, ajánlati űrlap és boríték a tótsóvári erdőhivatalnál tekinthetők meg, illetőleg szerezhetők be. Budapest, 1913. évi június hóban.

(3.) *M. kir. földművelésügyi miniszter.*

Pályázati hirdetmény a m. kir. kincstári erdő-áltisztek és szolgák fiúgyermekéi részére Rózsahegy (Liptó vármegye) létesített tápintézetbe való felvételére. Ezen tápintézet célja, hogy a növények a rózsahegy elemi iskolát látogatván, az intézetben lakáson és ellátáson kívül, megfelelő felügyeletben részesüljenek.

A felvétel iránt a megnevezett és évi fizetéssel bíró alkalmazottak, mint szülők, illetőleg gyámok folyamodhatnak oly esetben, midőn gyermekük, illetőleg gyámlottjuk az iskolától való nagyobb távolság miatt, vagy más okból a törvényszabta elemi iskolai oktatásban nem részesülhet.

Az 1 (egy) korona okmánybélyeggel ellátott és szolgálati úton benyújtandó kérvényhez a következő melléletek csatolandók:

- a) születési bizonyítvány, melyből kitűnik, hogy a felveendő fiúgyermek legalább hatodik életévét betöltötte;
- b) oltási bizonyítvány;
- c) a testi és lelki épséget igazoló kincstári vagy vármegyei, illetve más közhatósági orvosi bizonyítvány;
- d) a felettes kincstári erdőhatóság bizonyítványa, melyből kitűnik, hogy a gyermek szülője, illetőleg gyámja lakhelyén magyar nyelvű oktatásban nem részesülhet.

Tájékoztató megjegyzetjük, hogy a gyermekek ellátási költségeihez a szülők vagy gyámok által a javadalmazás és szolgálati minőség fokozata szerint évi 80, 100 és 120 korona hozzájárulás fizetendő, mely összegek a szülők vagy gyámok illetményeiből 10 (tíz) havi részletben levonatni fognak.

A kérvények benyújtásának határideje folyó évi július hó 10-ik napja lévén, folyamodók figyelmeztetnek, hogy kérvényeiket legkésőbbben a jelzett napig felettes hatóságukhoz benyujtsák, mert későbbben érkező kérvények figyelembe nem vehetők.

A tápintézet szervezetét ismertető, részletes szabályzatról felvilágosítás nyerhető minden kincstári erdőhatóságnál.

Liptóújvárott, 1913. évi június hóban.

(4.) *M. kir. főerdőhivatal.*

Termelt fenyőhaszonfa-eladás. 8663/1913. I. B-1. sz. A szomolnoki m. kir. erdőgondnokság kerületében a múlt évben keletkezett széldöntésekkel a kincstár által házilag kitermelt, hozzávetőleg mintegy 115,000 köbméter fenyőhaszonfa négy eladási csoportra

megosztva és állandó közlekedési vonalak mentén fekvő rakodókra kiszállítva, zárt írásbeli ajánlatok útján eladásra bocsátatik.

Az ajánlatok legkésőbb 1913. évi június hó 30-án déli 12 óráig nyújtandók be a tótsóvári m. kir. erdőhivatalhoz, a hol azok július hó 1-én délelőtt 10 órakor nyilvánosan felbontatni fognak.

Az árverési és szerződési feltételek, a faanyagok eladási csoportjainak és kikiáltási árainak kimutatása, ajánlati űrlap és boríték a tótsóvári m. kir. erdőhivatalnál megszerezhetők.

Budapest, 1913. évi május hóban.

(5.) *M. kir. földművelésügyi miniszter.*

Július 1-én betöltendő egy erdőőri állás következő fizetés mellett: készpénz 160 kor., 28 mérő gabona, 16 kg. só, egy mhold szántóföld, szabad lakás és tüzelő, sertéstartás, tehéntartás vagy tejpénz, a szokásos lődij és eladásból %. Kérvények küldendők Urad. Erdőhivatalhoz Ledény, Hont megye. (6.)

Zemplén vármegye közgazg. erdészeti bizottságától.

Pályázati hirdetmény. 885/1913. k. e. b. sz. Zemplén vármegyében a szinnai m. kir. járási erdőgondnokság kerületében Szinna székhelyvel megüresedett járási erdőőri állásra 400 (Négyszáz) kor. évi törzsfizetéssel, 200 (Kettőszáz) kor. lakás, fa és ruha, 250 (Kettőszázötven) kor. utazási és 4 (Négy) kor. irodatalánnyal ezennel pályázatot hirdetek.

Az évi törzsfizetés öt-öt évi kifogástalan szolgálat után kétszer 100 koronával, továbbá 10 évi szolgálat után lakás, fa és ruha 50 korona és utazási átalány 50 koronával emelkedik.

A javadalmazás havi előleges részletekben fizetetik.

Pályázhat azon magyar állampolgár, a ki:

- a) feddhetlen életű;
- b) 24 évesnél nem fiatalabb, 35 évesnél nem idősebb;
- c) az erdőőri szakvizsgát letette;
- d) ép szellemi erő és egészséges testalkat mellett, hibátlan beszélő-, látó- és hallóképesseggel bír. A hivatalos magyar nyelven kívül a tót nyelvet bírja és azt hiteles okmányokkal igazolja.

Zemplén vármegye közgazgatási erdészeti bizottságához intézett, hiteles okmányokkal felszerelt, egykoronás bélyeggel ellátott és sajátkezűleg írt kérvények 1913. évi július hó 1-ig a sátoraljaujhelyi m. kir. állami erdőhivatalhoz annál is inkább benyújtandók, mert a később érkezett kérvények nem fognak figyelembe vétetni.

Sátoraljaujhely, 1913. évi április hó 15-én.

(7.) *Matolay Etele* sk., közg. erd. bizotts. elnöke.

A cs. k. osztrák állam által támogatva!

Ausztria és Németország legfelsőbb erdészeti kísérleti állomásai és híres szakemberek ismerték el a gomolyos ültetés céljára legjobb csemetefurónak a

Szab. Dostal erdész-féle csemetefogót

magassági beállítással, melylyel a cs. k. állami ellenőrzés mellett történt összehasonlító kísérleteknél óránként 924 gomolyos csemetét lehetett kiemelni. Erdősítési költség hektáronként 17 korona. Könnyű, kezelhető, nők és gyermekek részére is alkalmas bármely talajon. Ára darabonként 26—32 korona nagyság szerint.

Rendeléseket elintéz és prospektust küld (i.v.5.)

Filomen Dostal, Olmütz-Corso, Morvaország.